

תורת הר שמואל

פרשת קרח תשע"ט זמני השבת:

כניסה: 7:18 צאת: 8:31 ר"ת: 9:01 שקיעה: 7:52

מזל טוב!

הרב ראובן אהרוני ורעיתו הי"ו
על הולדת הבן והברית

הרב יצחק שרעבי ורעיתו הי"ו
על הברית לבן

ברכה שמחה ונחת באורך ימים ושנים!

נדפס לעילוי נשמת איש צדקה וחסד
ר' בנימין בן שלום ולאח שרעבי ז"ל

בפרשת השבוע מסופר על המים שיצאו מן הסלע, זו לא הפעם הראשונה אלא גם כשיצאו בני ישראל ממצרים הקב"ה אמר למשה להוציא מים מהצור (סלע קשה) וכך היה מים לבני ישראל, רק הבאר הזו היא בזכותה של מרים הנביאה וכעת שהיא מתה נעלם הבאר וכל בני ישראל צמאו למים! וכעת שוב הקב"ה אמר למשה לדבר אל הסלע כדי שיצאו מים, ומשה רבינו היכה בסלע (ולכן לא נכנס לארץ ישראל)!
כעת נסביר עם הפסוקים:

כתוב בפרשה: **ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם, ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן.**

אחר כך כתוב: **וידבר ה' אל משה לאמר, קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעירם, וירם משה את ידו ויך את הסלע במטחו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם.**

הנה מיד אחרי שמתה מרים כתוב שלא היה מים לעדה, וזה מפני שהבאר היה בזכות מרים, וכיון שמתה מרים נעלם הבאר, ולכן היה צריך להוציא מים מהסלע.

כעת הבה נתבונן, באיזה דרך יצאו מים מבארה של מרים ואחר כך מן

הסלע, האם הנס הגדול היה שכל מקום שהלכו בני ישראל היה חפירה ובור עמוק שמשם הגיע להם מים ממני התהום כמו כל שאר הבארות, רק היה נס שהם לא היו צריכים לחפור באר אלא מאליהם היתה חפירה הולכת עמם לכל מקום, או אולי כלל לא היתה חפירה אלא הנס היה שהסלע יצאו ממנו מים בלי שום מקור אלא נס שמים נובעים מסלע אפילו שהוא אינו מחובר כלל לקרקע? **ואכן** כך הביא "התוספות יום טוב" בפירושו למשניות במסכת אבות (פרק ה') את שני הצדדים, וביאר שם שבאמת היתה חפירה עד המי תהום וזה היה הנס הגדול! ומדייק זאת "התוספות יום טוב" מזה שכתוב במשנה שאחד מהדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות זה "פי הבאר" זאת אומרת שנברא רק "פה" נברא רק פתח, והמים עצמם היו ממני התהום ורק היה נס שהיכן שהם הולכים יש להם פתח וחפירה עד המי תהום!

ואם תשאלו מה זה משנה איך היה הנס? העיקר שיצאו מים והיה נס גדול ומה זה משנה אם היתה חפירה עד המי תהום או מים חדשים שיוצאים מסלע? העיקר שהיה מים!

קודם שנשיב נקדים הקדמה קצרה, כשחופרים באר במדינה מסויימת יש סבירות שיכולים מנהיגי המדינה לטעון שהמים הוא שלהם! כי הבאר יונק מימי התהום של המדינה וממעט את המים שבשאר הבארות שבסביבה הקרובה.

וכך מצינו בפרשת תולדות שחפר יצחק באר בנחל גרר, ובאו רועי גרר ורבו עם רועי יצחק ואמרו שהמים הוא שלהם, וביאר הרמב"ן שהם טענו כיון שהבאר הוא ליד הנחל אז כל המים שבבאר מגיעים מתוך הנחל ולכן המים הוא שלהם כי הנחל שייך לגרר, אבל רועי יצחק אמרו שאלה הם מים חיים מי מעיין שבאים ממקום אחר ולכן אין זה מים של גרר. **ורואים** שיש כזו טענה שהמים הוא של בעלי המקום אפילו שאדם חופר בעצמו את הבאר.

ונחזור כעת אחרי הקדמה זו לפרשה שלנו, כתוב בפרשה שלנו שבקשו ישראל ממלך אדום: **נעברה נא בארץ לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמואל עד אשר נעבר גבולך, ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך, ויאמרו אליו בני ישראל במסלה נעלה ואם מימין נשתה אני ומקני ונתתי מכרם רק אין דבר ברגלי אעברה.** ובמדרש רבה כתוב - לא נשתה מי באר! מי בורות היה צריך לומר? אלא למדך התורה דרך ארץ שהולך לארץ שאינו שלו ויש בידו צורכו לא יאכל ממה שבידו אלא שלו יהא מונח ויקנה מן החנוני בשביל להנותו.

והביאור, שלימדה אותנו התורה אם אדם הולך לארץ אחרת להתארח שם, אפילו אם יש לו אוכל שלו אל יאכל את האוכל של עצמו אלא כיון שאדם נמצא

חזו בני חביבי
עמוד 8

הלכה פסוקה
עמוד 7

נועם דברות
עמוד 6

מעשה שהיה
עמוד 5

עיון הפרשה
עמוד 4

למדני חוקיך
עמוד 3

פרפראות
עמוד 2

פרשה מפורשת המשך מעמוד 1

כתוב שהקב"ה ציוה את משה "והכית בצור" (תכה את הסלע הקשה ויצאו ממנו מים), ואילו אחרי שמתה מרים כתוב בפעם השנייה "ודיברתם אל הסלע" שתדברו אל הסלע וייצאו ממנו מים! זאת אומרת שיש שני חילוקים בין שני הפעמים, החילוק הראשון שבפעם הראשונה כתוב "צור" ובפעם השנייה כתוב "סלע", והחילוק השני שבפעם הראשונה כתוב "והכית" ובפעם השנייה כתוב "ודברתם"!
כעת נראה את הפסוק בתהלים, שם כל הפרק מדבר על הניסים שנעשו לישראל במדבר, ושם כתוב על המים שבני ישראל שתו במדבר, כתוב (בפרק ע"ח פסוק ט"ו): **"יבקע צרים במדבר וישק כתהמות רבה, ויוצא נזולים מסלע ויורד כנהרות מים"**, רואים שכתוב "צור" וכתוב גם "סלע", על ה"צור" כתוב "יבקע צורים במדבר וישק כתהמות רבה", ומפורש שבמי הצור הקב"ה השקה את בני ישראל ממי התהום, וכמו שכתב ה"תוספות יום טוב" שרק נברא לבאר הזה "פה" אבל המים הם ממי התהום! ומה שנברא בערב שבת בין השמשות זה הבאר הזה! ואילו בחלק השני של הפסוק בתהלים כתוב "ויוצא נזולים מסלע ויורד כנהרות מים", זאת אומרת ששם כתוב "סלע" וזה מדבר על הבאר השנייה שהיתה אחרי שמתה מרים, ושם כתוב "ויורד כנהרות מים"! זאת אומרת שזה היה מים חדשים ולא מהתהום, אלא כמו נהר זורם שיוצאים מים חדשים מהסלע! את כשבני ישראל ביקשו לעבור באדום היה להם את הבאר השנייה, את הסלע, ולכן מובן שהם לא שתו ממי התהום של אדום! ולכן יפה שלימדה אותנו התורה דרך ארץ, שאם אדם הולך בארץ אחרת ויש לו אוכל שלו, אל יאכל את שלו אלא יקנה מהם! וכמו שהיה עם בני ישראל, שהיה להם מים שלהם (ולא מי תהום של אדום) ובכל זאת הם אמרו שהם יקנו מאדום מים!

בארץ אחרת יקנה מהם אוכל בשביל שהם יהנו משהייתו בארצם, ולכן בני ישראל אמרו לא נשתה מי הבאר שיש לנו אלא נקנה ממכם מים, אדם שהולך לארץ אחרת ברור שבגלל הכשרות הוא לוקח איתו אוכל, אבל יש עוד דברים שלא חייב לקנות דוקא בבית אלא טוב לקנות שם בגלל דרך ארץ! ועוד סיבה יש לזה, רש"י מבאר בפסוק אחר שיש עניין שיהודי שהולך לארץ אחרת לא יראה את עצמו עני ומסכן, כי אם הוא מראה את עצמו עני הוא כפוי טובה! הקב"ה נותן לך פרנסה, אם אתה הולך לארץ אחרת תראה שטוב לך ושיש לך לקנות מהם סחורה!

אבל נשים לב שאפשר ללמוד דרך ארץ שאפילו שיש לאדם אוכל הוא צריך לקנות, רק אם היה לבני ישראל מים שלהם ואז התורה באה ומלמדת שאפילו שיש להם מים שלהם, שלא ישתמשו בשלהם אלא הם יקנו מאדום.

אבל אם הבאר של מרים ומי הסלע היו חפירה למי התהום אם כן כשהם עוברים דרך אדום הם שותים מהמי תהום של אדום, ולכן זה נחשב כאילו שאין להם מים משלהם! ואז אי אפשר ללמוד את ה"דרך ארץ" שאפילו שיש לך מים אל תשתמש בו, כי שם זה נחשב כאילו שלא היה להם מים כלל כי גם הבאר שלהם הוא מים של אדום, ולכאורה יש מאכאן ראייה שלא כמו "התוספות יום טוב" אלא אפשר לומר שמי הסלע הם מים חדשים שנובעים מהסלע דרך נס בלא שום מקור של מי תהום, ואז מתיישב יפה שאפילו שהיה לבני ישראל מים שלהם לימדה התורה דרך ארץ שלא ישתמשו בו אלא יקנו מן החנוני של הארץ שלשם הם הלכו.

אבל אחר כך ראינו פסוק בתהלים ולפי ביאור הפסוק אפשר להבין כאן את העניין היטב, זוכרים שהיו שני בארות, הראשון כשבני ישראל יצאו ממצרים וזה נקרא בארה של מרים, בבארה של מרים

פרפראות הרב משה קליין

"אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול"

אם נמצא אדם מישראל הסובר שאין בו מום, שהוא כליל השלימות, משמע, שלא עלה עליו עול מלכות שמים, ולכן אינו יודע מה רבים מומיו. (החווה מלובלין)

"ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף.. ויעש משה נחש נחשת וישמהו על ה-נס"

"הנחש לקה על הוצאת דיבה ויפרע ממוציאי דיבה" (רש"י) ולכן "וינשכו את העם וימת עם רב מישראל" הקב"ה אמר למשה לעשות שרף מדוע עשה נחש ולא שרף? מסביר הרמב"ן ששרף הוא שם תואר ונחש הוא שם עצם לשרף. שרף הסגתה של כל אות אחורה תיצור את המילה קרע הוצאת דיבה גורמת לקרע ואילו נחש הסגתה של כל אות אחורה תיצור את המילה מזר (רפואה) הסגה לאחור = חזרה בתשובה. רש"י אומר: השרפים נקראים בשם זה "כי שורפים את האדם בארס שיניהם"

כה חמורה הוצאת דיבה עד ששורפים בארס המילים. גם מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת נשרפו באש. ר"ת של נחשים שרפים נש(ס). (השרף) הנחש היה על נס (כלו - נס) (עמוד) (המשב"א)

"והשקית את העדה ואת בעירים" מכאן אנו למדים שאף על פי שלגבי אכילה הבהמה קודמת לאדם, כמו שדרשו "ונתתי עשב בשדך לבהמתך - ואח"כ ואכלת ושבעת" (דברים י"א) בשתיה האדם קודם. לכן "והשקית את העדה", ואח"כ - "ואת בעירים". (ספר חסידים)

"זאת התורה אדם כי ימות באהל..." אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות ס"ג). הפירוש הוא שאין התורה מתקיימת אצל התקיפים אלא אצל ענווי רוח במי שממית "עצמו". את כוחו ועוצם ידו. (בספרי חסידים)

"עץ ארז ואזוב..."

ארז, מרמז על גבהות הלב, כידוע, ואזוב סימן לשפלות הרוח. כל אדם צריך שיהיה בכיסו האחד - "ואנוכי עפר ואפר" ובכיסו השני - "בשבילי נברא העולם". וחסיד ובר דעת צריך לדעת כיצד להשתמש בכל מידה מהמידות הנ"ל במקומה ובזמנה.

(רבי ר' בונם מפשיסחא)

"ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים"

בדרך חידוד: באמצע האותיות "סלע" נמצאות האותיות "מים" (סמ"ך למ"ד עי"ן, האותיות האמצעיות מים). וזה שכתוב "ונתן מימיו" את המים שבתוכו, ולכן הכה משה את הסלע פעמיים להסיר את האותיות הראשונות של "סלע" (ס ל ע) האותיות האחרות (כ ד ן), ממילא יצאו האותיות האמצעיות (מ מ י) ויצאו מים.

(באר מים חיים)

עיון הפרשה הרב דוד וייס

"הלוא אחד"

שבת שלום.

אנחנו נמצאים בשבת פרשת חוקת. הנושא המרכזי של הפרשה וזה שנתן לפרשה את השם שלה הוא פרשת פרה אדומה. מדרש רבה מתחיל את דיבורו בפרשת זאת במובאה מספר איוב פרק י"ד שם כתוב כך: "מי יתן טהור מטמא? לוא אחד!!"

כלומר יש כאן דבר מופלא. אנחנו מכירים את הכלל שכל היוצא מן הטמא טמא וכל היוצא מן הטהור טהור. זה כלל כל כך חזק עד שלחז"ל היה פשוט שפרה שילדה כמין חמור, כלומר עם אוזניים גדולות ועם נעירה חמורית הוא טהור ואפשר לאכלו, ולמה? **כי הוא יצא מפרה טהורה**. לעומת זה חמורה שילדה כמין פרה הגועה ב"מ....ו" פרתיה היא לא כשרה כי היא יצאה לעולם מבטנה של חמורה!

עוד לנו מה שכתב האבן עזרא בסוף מגילת רות שרובי הבנים ידמו לאבות! ועל כן מובנת לנו הפליאה של איוב הצדיק, מי ייתן טהור מטמא? כלומר איך אפשר להסביר מציאות של ניגודים כל כך גדולים כמו אברהם אבינו ותרח אביו או חזקיה המלך הצדיק שנולד ממלך רשע כמו אחז.

וחז"ל לא נעצרו והוסיפו לרשימה את מרדכי הצדיק שיצא משמעו בן גירא והמשיכו להבין את יציאת עם ישראל מאומות העולם ואפילו את הגילוי של עולם הבא שהוא כמו נולד מעולם הזה שקדם לו!! אנחנו יכולים לפטור את כל התמיהות במשיכת כתף ובאמירה שאלו הם יוצאים מן הכלל! את זה אנחנו מכירים טוב. מקרים יוצאים מן הכלל. או בקיצור. אלו היו ניסים.

אבל חז"ל כנראה לא חשבו כך. הם בלי ספק האמינו בניסים. הכול בחיים הוא נס. אבל לנס יש אבא. כלומר הסבר והבנה לתהליך של היווצרותו. הוא לא יצא מהג'ונגל עם נבט על כתפו והתחיל להכות בני אדם. גם לא להיפך. אריה לא יצא מהיער והלך לבית המדרש. ולכן הם התמלאו פליאה בראותם את אברהם אבינו עם הטלית והתפילין הולך לבית הכנסת, בעוד שהיה ידוע לכולם מי היה תרח אבי אברהם.

הם ראו בזה נתינה! מישוהו חייב לעמוד מאחורי תהליך זה. לכן איוב שאל מי ייתן טהור מטמא. למישהו הזה קראנו אבא! הם היו בטוחים שיש כאן השגחה מיוחדת הבונה את הבנים בבית אבותיהם ואפילו אם האב הוא תרח. ואם דברי לא ישמעו כנועזים בלי בסיס ולא יחשדו בי ששתיית משקה חריף ולכן כתבתי מה שכתבתי, הייתי מוסיף ואומר **שדווקא בבית תרח גדל אברהם אבינו. אם תרח לא היה אביו הוא עצמו לא היה אברהם אבינו!**

זהו הכיוון אליו חותר השיעור שלנו היום להגיע. איוב התם והישר הירא אלוקים וסר מרע הוא זה שעורר את השאלה בכותבו בספרו את השאלה הענקית "מי ייתן טהור מטמא?" והוא גם הנותן את התשובה - "לוא אחד!!"

אבל בטרם נצלול למעמקי הנושא המופלא כל כך, הנושא האוסף בדרכו כאילו בדרך אגב את מה שחז"ל ידעו שיש לקב"ה מחלקה מיוחדת העוסקת בדבר מופלא של הבאת צדיקים לעולם דווקא מהורים לא צדיקים. כדוגמת נבזרואדן שנהיה גר צדק, או בני בניו של סיסרא, ואפילו על בני בניו של המן ידעו חז"ל לומר שהם למדו תורה בבני ברק!! נושא עליו התבטא הבעל שם טוב כשפירש את השורה בזמירות ליל שבת ק' - "משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם" ולכאורה מה הקשר בין מידת קנאות ונוקם להנהגה של חסד? והוא השתמש בפסוק "ישמח צדיק כי יחזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע" והסביר שכאשר בניו של הרשע

חוזרים אל דרך האמת זאת היא נקמת הצדיק המשמחת את לבו! לפני שנצלול במים העמוקים המשכרים האלו נבדוק איך חברו חז"ל את הפסוק של איוב לפרשת השבוע ואשר על כן בעל המדרש התחיל את מדרשי הפרשה דווקא בפסוק זה?

כאן יתחיל השיעור של שבת קודש זאת.

א.

פרשת השבוע במבט מלמעלה היא פרשה של מות! אפשר לקרוא לזה חילופי משמרות, זאת הגדרה עדינה יותר, אלעזר בן אהרון יחליף את אהרון הכהן הגדול, אבל באמת הפרשה עוסקת במות. מרים מתה. אהרון מת. משה רבנו נרמז על מותו המתקרב בעקבות חטא מי מריבה. וכאילו בדרך אגב נכנסים לפרשה נחשים שרפים אשר יכו בעם.

כהקדמה לפרשה זאת נותנת לנו התורה את פרשת פרה אדומה. היא הפרשה שלקחה על עצמה להתייחס לנושא המוות לא כאל סוף פסוק אלא כאל תחנה בחיים שבני אדם חייבים לעבור דרכה אבל גם לצאת ממנה ללא סימני נכות! המוות הוא אכן טומאה ולא סתם טומאה אלא המפגש עם אבי אבות הטומאה!

אבל בעוד אומות העולם וגם - כנראה - השטן רואות במוות סוף פסוק וכמו כניסה לדרך ללא מוצא, ולכן הם לא מבינים את הפרשה הזאת. הנה התורה הקדושה אינה חושבת כך ואינה יכולה להסכים עם זה. בעצם היא מרמזת דווקא כאן על תחיית המתים שגם עליה כתוב בנביא יחזקאל "הנה אנכי פותח את קברותיכם וזרקתי עליכם מים טהורים וחיים!"

זהו רמז לעתיד לבוא. אבל התורה מדברת בזמן הווה ומחפשת דרך להחזיר אדם חי שנפגע ממפגש עם המוות לחיים ומוצאת את המסלול הנקרא פרה אדומה! אולי הדרך עצמה נראית לנו מוזרה - לפחות לפני העיון - אבל גם בלי להבין את הדרך הנה לנו בשורה נפלאה. **יש אפשרות להטהר מטומאת מת!** דרך הצירוף של אפר פרה אדומה עם מים חיים תבוא ישועה לנפשות נכאבות.

הצירוף הוא קריטי. הכרחי. ורק באמצעותו מתרחש מה שאפשר לקרוא נס אם לא תחיית המתים. הטומאה כמו נעלמת ובמקומה מתגלית טהרה. הטומאה מתגלית כזמנית והטהרה נצחית! על סיפור זה הביאו חז"ל את הפסוק שכתב מחבר ספר איוב "מי ייתן טהור מטמא?" כלומר איך בעקבות ההתחברות של אדם חי עם טומאה תוכל לבוא התחברות מחודשת עם טהרה.

איוב שאל וגם ענה - לוא אחד? וחז"ל הרחיבו את דבריו וכתבו "מי עשה כן מי צוה כן הלוא יחידו של עולם" הוא הקב"ה. רעיון זה יכול להחזיר אותנו לפסוק שהתורה כתבה בפרשת בראשית בסיום הכתיבה למעשי יום ראשון "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" כלומר למרות שלעניינם שלנו מתגלות שתי תמונות, האחת של ערב והאחת של בוקר והן כל כך שונות זו מזו בכל זאת כל זה היה **יום אחד!**

ב.

כלומר שאצל יחידו של עולם אין שני דברים. אין ערב וגם בוקר אלא יש רק יום אחד. נכון שאנו רואים כפילות ומוכרחים לחשוב שהכפילות היא גם בריאה אלוקית אבל מאחורי זה ניצב ה"הלוא אחד"? יחידו של עולם! אצלו אין כפילויות. אצלו אין סתירות. ולכן אצלו אין רשעים הנקראים בלשון עדינה ערב ואין גם רק צדיקים הנקראים בלשון יפה בוקר אלא יש אחד!

בתוך ה"אחד" תרח ואברהם הם אחד. ויכול להיות שכמו שהבוקר נולד במחשכי הערב ובגללו, כך אברהם א' נולד בחושך שהביא תרח לעולם!

"איוב התם והישר"

הירא אלוקים וסר

מרע הוא זה

שעורר את

השאלה בכותבו

בספרו את השאלה

הענקית "מי ייתן

טהור מטמא?"

והוא גם הנותן את

התשובה - "הלוא

אחד"

עיון הפרשה המשך מעמוד 4

של החושך ודווקא ממנו החלה זריחת האור .
הסוד טמון ב"אחד" . הוא יחידו של עולם הוא הקב"ה . ולכן הם ראו את יציאתו לאור של עם ישראל כיציאה מתוך אומות העולם . ויש בזה הארה חדשה על התפילה בימים טובים "אתה בחרתנו מכל העמים" כאילו עם ישראל הוא ההשלמה של אומות העולם כמו שאברהם א' הוא השלמה של אדם הראשון . כנראה שזה בלא זה אי אפשר .
וכך גם עולם הבא הוא תוצאה של עולם הזה . האור מתוך החושך . כך הייתה גם בריאת העולם שהייתה במוצאי שבת ברגע של גבור החושך שאז הקב"ה לקח שני אבנים הקישם זו בזו ועל הניצוץ שיצא מהם הוא בירך בורא מאורי האש ויצא לאור המאמר הראשון של עשרה מאמרות והוא "ויאמר א' יהי אור ויהי אור".
שיעור זה נתערבה בהכנתו שתיית יין רב וצריך לקרוא אותו יותר מפעם אחת .
שבת שלום לכל המתפללים בבתי הכנסת בהר שמואל ולחברים המקשיבים לקולך די בכל אתר ואתר .

לפי הרעיון של התורה הקדושה תמיד הלילה קודם ליום! היום הולך אחר הלילה . והלילה הוא כמו ההיריון המקדים את הלידה . לכן בלילה חושך ולכן הקב"ה הפיל תרדמה על אדם הראשון לפני שיצאה חווה לאוויר העולם! כלומר שחווה נולדה בעקבות החושך שהשתרר כשהקב"ה הפיל תרדמה על אדם הראשון!
אצל הגויים זה לא כך . להיפך הלילה הולך אחר היום והעיקר הוא היום ולא הלילה .
ולא רק מה שכבר כתבנו זה עתה הוא נכון, אלא שכאשר בא אברהם א' לעולם הוא ביטל את החושך של תרח וכמו שכתוב על אברהם אבינו מי האיר ממזרח זהו אברהם א' . הוא האיר את העולם וגרם מהפכה בעולם בכיוון של תשובה אל האור הראשון אשר חטאו של אדם הראשון החליש אותו עד שבימי דור הפלגה הוא כמעט כבה לגמרי .
וכך הייתה - אולי - המחשבה של חז"ל . התקופה הראשונה של העולם הייתה תקופתם של אומות העולם שנכנסים תחת ההגדרה של בני נח, ובכל אותם אלפיים שנה שחז"ל קוראים להם שני אלפים תוהו וחיכה הקב"ה לזריחת האור בדמותו של אברהם א' . כנראה שתררח היה שיאו

מעשה שהיה...

יצא לאור בשנים תרכ"ד 1864 - תרכ"ו 1866 פרסם גם מחקרים על כתר ארם צובא וכן על כתבי-יד אחרים של התורה והמקרא . בספרו היה הרב ספיר מהראשונים להעיר את תשומת לבו של העולם היהודי על קיומם ומצבם של היהודים באתיופיה ואף של יהודי המזרח הרחוק .
בירושלים המשיך להתעניין ביהודי תימן, ובהישמע דבר משיח השקר, שוכר כחיל, שקם בתימן, כתב איגרת שבה הזהיר את יהודי תימן מפניו .
בשנים 1865 ו-1873 יצא לשני מסעות נוספים, באירופה ובצפון אפריקה . כמו כן פרסם תשובה בשם עדות ביהוסף בנושא עזבונו של הגביר ניסים שמאמא . אחד מגילוייו המשמעותיים ביותר היה אודות הגניזה העתיקה בקהיר, שעליה דיבר בספרו . בעקבות הפרסום החלו חוקרים לפקוד את הגניזה ולחקור את ממצאיה .
בשנות 1833-1885 סייע להדפיס בירושלים את הספר "חמדת ימים" מאת גדול משוררי תימן ר' שלום שבזי ואף הוסיף לו הקדמה .
נפטר ב-ו' בתמוז ה'תרמ"ה 1885 .
מושב אבן ספיר בהרי ירושלים קרוי על שמו .

באותה העת. נישא לבתו של ר' שלמה זלמן הכהן, בתחילה היה מלמד בתלמוד תורה של עדת הפרושים ואחר כך סופר העדה וכן מזכיר עדת הפרושים בירושלים . באותה עת כתב שירים לכבוד נדבנים ואורחים מכובדים שבקרו בארץ ישראל, כך למשל פרסם בשנת 1854 את השיר 'כנף רננים' לכבודו של משה מונטיפיורי . פרסם מאמרים רבים בעיתון 'הלבנון' שהוציא לאור חתנו יחיאל ברי"ל, בפרט בענייני אתרוגים .
בשנת 1859 נשלח כשד"ר להודו ולאוסטרליה על-מנת לגייס כספים לבניית בית הכנסת החורבה על שם רבי יהודה החסיד בירושלים . במסעו לאוסטרליה והודו נאלץ לעבור בתימן שכן הורד מהאוניה מפני שכספו נשדד ממנו ולא יכול היה לשלם את דמי המסע ועקב כך פגש ביהודי תימן . במיוחד התרשם מיהודי תימן אשר שכנו בפנים הארץ . הוא בקר גם באינדונזיה שהייתה אז תחת שלטון הולנדי וגם שם פגש יהודים .
בהודו פגש בקהילת בני ישראל (הודו) וכתב עליהם רבות כולל על שושלת נשיאי הקהילה ומשפחתו של דאדא קמודן .
כשחזר מאוסטרליה דרך עדן בשנת 1864 אסף חומר על יהודים אלו וכתב את ספרו 'אבן ספיר' על מסעו לתימן והקהילה היהודית שם . בספרו זה אשר

רבי יעקב הלוי ספיר
(ו' תמוז)

רבי יעקב ספיר נולד באשמיאני שבאימפריה הרוסית (כיום בבלארוס) ועלה לארץ ישראל כילד עם משפחתו בשנת 1832 . הוריו שהיו מעדת הפרושים התיישבו בצפת . תוך חודש מת אביו ושנה לאחר מכן מתה אמו . בהיותו בן 12 היה עד ראייה להתנפלותם של ערביי הגליל על יהודי צפת בסיוון ה'תקצ"ד, 1834 . עקב רעידת האדמה שהתחוללה בצפת בשנת 1837 עבר לירושלים . למד בישיבותיה של ירושלים

מראית עין במראה של איסור

יש כיום הרבה מוצרים שיש בהם חשש מראית עין. כגון, גבינה סינטטית שנראה כאילו היא גבינה ולאוכלה עם בשר. וכן ההיפך בשר טופו וכדו' לאוכלו עם חלב. ואיני מתייחס לנפש האוכלת שאולי אין בזה טעם יפה. ואולי סתם חצי תאוותו של האוכל, כאילו אוכל בשר בחלב. ועיין בגמ' חולין (דף ק"ט. יובא חלקו להלן) במעשה דילתא אשתו של רב נחמן דאמר כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה. אלא כאן אנו דנים אם אינו אסור משום מראית עין שכל שאסרו חכמים, אפילו בחדרי חדרים. ויותר מזה יש כיום דמוי בשר בחלב כמו בורגר עם גבינה סינטטית, והאם מותר לאוכלו. (ומאהבת הקיצור כהרגלי, אתחיל מדברי הפוסקים בהלכה)

הנה הרמ"א (יו"ד סימן פ"ז סעיף ג') התיר לבשל עוף בחלב שקדים משום שסבר שאיסור מראית עין אינו אלא באיסור דאורייתא. אבל באיסור דרבנן אין בו משום מראית עין. לכך עוף בחלב שאינו אסור אלא מדרבנן מותר להניחו בחלב שקדים. ועיין (שם) בדברי הש"ך והט"ז שהביאו ראיות דאף באיסורים דרבנן אמרינן איסור מראית עין, כגון בהמה לא תצא בזוג שבצווארה דנראה שהולך למוכרה ואיסור מקח וממכר אסור מדרבנן. (מסכת שבת דף ס"ד:)

אומנם דעת רבים מהפוסקים להתיר דברים האסורים משום מראית עין מדרבנן מכל מיני טעמים. כמ"ש הפרי חדש (שם סק"ז) שאין לנו להוסיף גזרות חדשות על אלו שהוזכרו בתלמוד, דאל"כ אין לדבר סוף. ועיין עוד בספר כרתי ופלתי (שם סק"ז) דס"ל שחלב שקדים אינו חלב כלל אלא מי פירות. ואין זה דומה למה שאסרו חז"ל (מס' כריתות דף כ"א:): לדם דגים המכונס בכלי, שהוא באמת דם, מה שאין כן לגבי חלב שקדים, שלא מפני מראהו הלבן נקראהו חלב. והוא הדין לגבי חלב סויה או מלבין קפה שמותר לשתותו עם בשר. ג. ועוד עיין במה שכתב הרא"ש (מס' נדה פרק ט' סימן ז') שאיסור מראית עין אינו אלא בדבר שאינו מצוי, שיש מקום לחשוש שעובר על איסור, אבל אם הוא מצוי, אין מקום לחשש.

והרא"ש הביא דוגמה גבי מה שאסרו חז"ל לתפור בגד צמר או פשתן בחוט משי, משום שנראה כבגד כלאיים. והאיסור היה רק בזמנם שלא היה המשי מצוי, אבל עכשיו שמצוי וכולם מכירים בו, אין חשש למראית עין. וכן יש שהתירו לטגן קציצות בשר עם בצק טחון הדומה לחמאה, מפני שמאכל זה נפוץ. וכן נוהגים להשתמש בפסח בקמח מצה לטיגון ובישול, ואין חוששים מפני מראית עין. והוא הדין בחלב סינתטי או גלידה מחלב סינתטי שמצויים מאוד.

ועוד כידוע לפני כמאה ועשרים שנה כשהמציאו את המרגרינה, היו פוסקים שאמרו שכשאוכלים מרגרינה בארוחה בשרית, צריך לשים את המרגרינה עם העטיפה שלה, בדומה לחלב שקדים (וכ"כ בפירושו מצודת דוד על קיצור שו"ע מהרב דוד פלדמן ס' לח סע' צ).

טו). ועכשיו כולם יודעים על מרגרינה, שניצל סויה, חלב פרווה וכו'. וע"ע בשו"ת יחווה דעת (חלק ג' סימן נ"ט) שמותר לשתות חלב סינתטי או לאכול גלידה מחלב סינתטי אחרי ארוחה בשרית. והביא כמה טעמים בהתירו, ויש לומר שמה שהרב דיבר שם בשתייה אחרי אכילת בשר, ואינם ביחד בשר וחלב. ובכאפי גוונא לכאורה אין נראה כ"כ האיסור. אבל בענינו שאיירי שאוכל את "הבשר" עם "הגבינה" ביחד, לכאורה היה צד לאסור מדין מראית עין.

אומנם גם בזה מעיקר הדין יש להתיר, משום שהרי הרמ"א התיר לבשל במראית עין כשמניח שקדים וניכר שאינו חלב. כמ"ש לעייל. ואף לדברי הש"ך והט"ז שאסרו גם בדברי הש"ך משום מראית עין. גם לשיטתם כל האיסור אינו אלא לבשלם יחד, שזהו עיקר האיסור מהתורה. אבל בלי בישול שתמיד האיסור הוא מדרבנן מותר לאכול בשר עם חלב שקדים בלי היכר. ואף שהש"ך בסופו הביא שיטות אחרות האוסרות לאכול גם בשר עוף בחלב שקדים בלי היכר, שאפילו באיסור דרבנן חוששים למראית עין וכלל אין להתיר לאכול בשר עם חלב שקדים בלי היכר. מכל מקום נתפשט ההלכה לסמוך על דברי הרמ"א, כדעת שאר האחרונים שהתירו. וע"ע בספר דרכי תשובה (על הרמ"א סעיף ג') שהביא בשם כמה פוסקים שהצריכו לעשות היכר גם כשמורחים מריחה עשויה קציץ ביצים הדומה לגבינה המוגשת בסעודה בשרית על ידי זה שניח קליפות ביצים ליד המריחה. ומפוסקים אלה נראה שכל ממרח הדומה במראהו לממרח חלבי שאוכלים אותו עם בשר, יש לעשות היכר משום מראית עין, בייחוד כשאוכלים בפרהסייה בסעודות גדולות, בוודאי צריך לעשות היכר, ויוצא אפוא שגם ממרח מרגרינה צריך היכר כלשהוא שהוא אינו ממרח חלבי. ולכאורה לפי זה כשאוכל דבר שנראה בשר עם

גבינה צריך שיעשה היכר בזה, שלא יראה כעושה איסור. וכן בכל דבר שנראה כאיסור, אם אין ידוע הדבר לרבים שיש נוהגים כך. אין לו לעושה להראות כדבר התמוה לרבים. ויש להדגיש לרואים כי הדבר הוא בהיתר.

מכל מקום בתחילת דברינו כתבנו כי מה הענין לאכול דבר הנראה לבשר עם חלב? וכי תקפו יצרו לאכול בשר עם חלב? יעשה מה שהביאה הגמ' במסכת חולין במעשה דיילתא ששאלה לרב נחמן, ולתועלת ה"נתקפים" אביא שוב דברי הגמ' "בתרגום חופשי" שאלה ילתא את רב נחמן. "כל מה שאסרה התורה, התירה לנו דבר כמוהו (כלומר שטעמו כטעם הדבר האסור) אסור לנו דם, אך מותר לנו כבד. אסור לנו נדה, אך מותר לנו אשה בזמן ימי טוהר. (זה גם היום אסור) אסור לנו לאכול חֶלֶב של בהמה, אך מותר לנו חלב של חיה. אסור לנו לאכול בשר חזיר, אך מותר לנו לאכול את מוחו של דג השיבוטא. אסור לנו לאכול עוף ששמו גירותא, אך מותר לנו לשון של דג ששמו כוורא. (ומאן דלא נרגע יצריה יעיין שם בהמשך) ולסיום שאלה ילתא את רב נחמן, מהו הדבר שמותר טעמו כטעם בשר בחלב האסורים באכילה? והשיב לה רב נחמן שעטיני הפרה יש טעם של בשר שנתבשל בחלב. סוף דבר מי שרוצה באמת לטעום טעם בשר בחלב, ולא לחשוב שאוכל בשר בחלב לא יחפש דרכים סינטטיות לאכול. אלא יקח דברי רב נחמן ויקח את הכחל של בהמה (אפשר לשאול את הקצב, לא מצוי הרבה באיטליזים, כנראה אין הרבה שרוצים להריגיש טעם בשר בחלב. וכמובן שיהיה בהכשר חלק, "שלא יבוא שכרו בהפסדו") ויצלה אותו על האש. עוד דבר קודם הצלייה יעבור על דיני צליית כחל והתבאר דינו בשו"ע. (סימן

חזו בני חביבי

מזל טוב ושמחה
בברית לבן של
הרב יצחק שרעבי ורעייתו הי"ו
נכד הרב דוד שרעבי ורעייתו

התוועדות חסידית ע"י הרב יחיאל קוצר הי"ו

שיעורי תורה

שיעור באור החיים הקדוש

תהלים ושיעור לנשים

קבלת שבת לבנות

מתמידים לבנים

בתיה לבנות

ע"י הרב חיים ביטון הי"ו רחוב ברקת 15 כל מוצ"ש
אצל משפחת דוד רחוב תרשיש 7 בשעה 16:45
בזמן הדלקת נרות אצל משפחת ר' דוד ירושלמי הי"ו, רחוב נופך 9, ממתקים והפתעות!
כל ערב עם הרב יעקב דרשן הי"ו בבית הכנסת הספרדי ממתקים והפתעות ונחת אמית!
בבית הכנסת החסידי בשעה 15:30 על ידי משפחת קוהלי הי"ו לבנות עד כיתה ח'
תהלים לבנים - תהלים לבנות - שיעורים בהלכה - שיעורים בגמרא - שיעור דף יומי מפורסם בבתי הכנסת

שירותי דת וגמילות חסד

לתיאום בענין טהרה:

שאלות בהלכה וטהרה:

שאלות בהלכה וטהרה:

דיני תורה בדיני ממונות ושכנים:

גמ"ח תרופות:

גמ"ח רדיאטורים לחימום:

מיץ ענבים:

כרית של ברית:

גמ"ח בלוני גז:

גמ"ח מזוזות:

הצלה, עזרה ראשונה, זמינים 24 שעות ביממה - אברהם ג'יאן

הצלה, עזרה ראשונה, זמינים 24 שעות ביממה - חיים בלך

גמ"ח פלטות לשבת - משפחת פרלמן:

גמ"ח עריסה לתינוק לחודשים ראשונים:

גמ"ח טיטולים ומטרנה לע"ג אייל בן זהבה ז"ל, ולרפואת טוהר בת שני שרה

אנילציה ואדים חמים, לע"ג שמעון בן לאה

אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):

אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):

גמ"ח כיסאות שולחנות ומזרנים וגמ"ח פלאטה של שבת:

גמ"ח כיסאות שולחנות, כסאות ג' טפחים, סירים גדולים:

גמ"ח כיסאות שולחנות מפות שולחן וכלי הגשה:

גמ"ח מוצצים ובקבוקים:

גמ"ח להמסת אבנים בכליות, החזרת פרקים למקום, וקיבוע:

מקרן, אנילציה, משאבת חלב ודינ\חשמלי לע"ג אסתר בת ג'ויה

איסוף וחלוקת מזון למשפחות:

גמ"ח מכשיר ניווט ווייז WAZE:

אילנה טל: 052-7111480

הרב דוד שרעבי טל: 054-2002882

הרב יוסף שטילרמן טל: 02-5715176

הרב עמנואל איפרגן טל: 058-7188158

גב' שולה ויטנשטיין טל: 054-8441374

הרב מרדכי ויטנשטיין טל: 054-8441374

משפחת בן ישי טל: 054-8402564

משפחת נחמני טל: 050-5245392

משפחת דוד שילמן רח' ברקת טל: 0525712663

משפחת קוהלי אבני החושן 106 טל: 0527659122

אחלמה 10 טל: 0502616377

אחלמה 11 טל: 0587668000

רח' אודם 18 טל: 0584226225

ר' שלמה ברוגר: 0547857575

על ידי משפחת ויצמן רחוב ברקת 4 טל: 050-6401440

משפחת בן סימון, טל: 0257110091 0504168728

גב' מטטוב: רח' אודם 16

גב' רינה:

הרב איתמר שעהי טל: 052-6161696

אביאל ירושלמי 0504116009

הרב חיים דדש טל: 02-5711480

משפחת אלקיים טל: 02-5715028

הרב משה קליין טל: 052-3466778

משפחת שרעבי טל: 054-8002882

גב' קרוליין שרעבי טל: 054-6535441

הר' אלעזר לוי טל: 0548590029

HARSHMUEL.COM TASHMA.NET

sharaby@mail@gmail.com

TEL: 0542002882